

Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduste valdkond
Narva kolledž
Õppekava Noorsootöö

Marri Nikopensius

**TARTU MAAKONNA VIII ERINEVA NOORTEKESKUSE
TEGEVUS ESIMESE KORONA PANDEEMIA LAINE AJAL**

Bakalaureusetöö

Juhendaja: Andu Rämmer, PhD (sotsioloogia), Narva kolledž noorsootöö osakonna noorte
uuringute kaasprofessor

Narva 2024

Olen koostanud töö iseseisvalt. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, põhimõttelised seisukohad, kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina Marri Nikopensius (sünniaeg 29.11.2001)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose „Tartu maakonna noortekeskuste tegevus esimese koroonapandeemia laine ajal“, mille juhendaja on Andu Rämmer, Narva kolledži lektor ja noorte uuringute kaasprofessor, PhD,
  - 1.1. reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
  - 1.2. üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.
2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Narvas, 26.04.2024

ABSTRACT

The thesis examines the operation of five different youth centers in Tartu County during the first corona pandemic. The importance of the topic lies in the fact that during the first corona pandemic, which started in China at the end of 2019 and the first corona wave reached Estonia at the end of February 2020 and ended at the end of June 2020 (Kook, 2020). All institutions had to adapt to new conditions, including youth centers in Tartu County.

The pandemic significantly affected the activities of youth centers, forcing them to reorganize their activities and find new ways to communicate with young people. As physical meetings and events were limited or even prohibited, youth centers had to find alternative solutions to continue working with young people and provide them with necessary support if needed.

The research problem of the bachelor's thesis is how difficult it was for youth workers to actually get in touch with young people and support them during the first corona wave and how this could have been improved.

The aim of the study was to find out how difficult it was for youth centers in Tartu County to cope during the first wave of the corona pandemic and how local governments supported them at that time. To achieve this goal, five youth centers in Tartu County were studied. The study also examined the implementation of various measures to protect the health of young people and employees during the crisis.

The work seeks answers to four research questions:

1. How did the first wave of the corona pandemic change the activities of youth centers?
2. What measures did youth centers use to protect the health of young people and employees during the crisis?
3. What digital solutions and platforms helped youth centers adapt their services and reach young people?
4. How are youth centers prepared for possible future crises and challenges?

The bachelor's thesis consists of an introduction, a theoretical part, an empirical part, analysis results by research questions, research conclusions, proposals, a summary, a list of used literature, and appendices.

The theoretical part provides an overview of what youth centers are, an overview of youth centers in Tartu County, the history of youth centers, the corona pandemic and how it affected Estonian life, the impact of the corona pandemic on young people's transition to adulthood, and the activities of open youth centers during the first corona pandemic.

The empirical part of the work introduces the methodology and sample of the work, analyzes the data collected with interviews, and presents the conclusions and proposals of the study. The author uses the method of thematic analysis to collect data.

The bachelor's thesis analyzes the activities of youth centers in Tartu County during the first wave of the COVID-19 pandemic. Based on the author's four research questions, the following conclusions are reached: The first wave of the pandemic significantly changed the activities of youth centers, shifting them to social media. However, online activities did not provide enough interest or support for young people, and youth workers found it challenging to provide support for young people's mental health. Youth centers implemented measures to prevent the spread of the virus, such as wearing masks, cleaning and disinfecting premises, and limiting the number of young people in spaces. Digital platforms such as Facebook, Messenger, Zoom Meeting, and Discord allowed youth centers to adapt their services according to the needs and preferences of young people. Most youth centers were not prepared for possible future crises and challenges. Local governments should invest more in developing response plans for crisis situations and supporting youth workers in this field. Such conclusions could provide valuable input for improving youth work and readiness for future crises.

SISUKORD

ABSTRACT	4
SISSEJUHATUS	7
1. TEOREETILINE OSA	9
1.1.Noortekeskuste ajalugu	9
1.2. Tartumaa maakonna noortekeskuste ülevaade	10
1.3. Koroona pandeemia ja selle mõjust Eesti elule	10
1.4. Lühülevaade koroonapandeemia mõjust noorte täiskasvanuks saamisele ja noortekeskuste tegevusele	12
1.5. Avatud noortekeskuste tegevus esimese koroonapandeemia laine ajal	15
2. EMPIIRILINE OSA	18
2.1. Uurimise meetodika ja valim	18
2.2. Uuringu läbiviimine	19
3. ANALÜÜSITULEMUSED UURIMISKÜSIMUSTE LÕIKES	20
3.1. Noortekeskuste tegevus koroona pandeemia esimese laine ajal	20
3.2. Töötajate ja noorte tervise kaitsmine pandeemia ajal	22
3.3. Tehniliste lahenduste abil osutatavad tegevused pandeemia ajal	23
3.4. Valmisolek kriisideks ja väljakutseks	25
4. UURINGU JÄRELDUSED JA ETTEPANEKUD	27
KOKKUVÕTE	30
KASUTATUD KIRJANDUS	32
Lisa - intervjuuküsimused	35

SISSEJUHATUS

Lõputöös autor uurib Tartu maakonna viie erineva noortekeskuse tegevust esimese koroonapandeemia laine ajal. Teema olulisus seisneb selles, et esimese koroonapandeemia ajal, mis algas 2019. aasta lõpus Hiinas ja Eestisse jõudis esimene koroonapandeemia laine 2020. aasta veebruari lõpus ning lõppes juuni lõpus 2020 aastal (Kook, 2020)- kõik asutused pidid kohanema uute tingimustega, sealhulgas ka Tartu maakonna noortekeskused.

Noortekeskuste tegevuse uurimine just esimene koroonapandeemia laine ajal on oluline, sest see tabas inimesi ootamatult, järgmiste lainete ajal oli inimestel juba esimese laine kogemus.

Pandeemia mõjutas oluliselt noortekeskuste tegevust, sundides neid oma tegevusi ümber korraldama ja leidma uusi viise noortega suhtlemiseks. Kuna füüsilised kohtumised ja üritused olid piiratud või isegi keelatud, pidid noortekeskused leidma alternatiivseid lahendusi, et jätkata noortega töötamist ja pakkuda neile ka vajadusel vajalikku tuge.

Bakalaureusetöö uurimisprobleem on, kui raske oli tegelikult noorsootöötajatel saada ühendust noortega ja neid esimese koroonapandeemia laine ajal toetada ning kuidas oleks saanud seda parandada.

Uuringu eesmärgiks oli välja selgitada, kui keeruline oli Tartu maakonna noortekeskustel hakkama saada koroonapandeemia esimese laine ajal ja kuidas kohalikud omavalitsused neile toeks olid sellel ajal. Selle eesmärgi saavutamiseks uuriti Tartu maakonna viit noortekeskust. Uuringus pöörati tähelepanu ka erinevate meetmete kasutusele võtmisele, et kaitsta noorte kui ka töötajate tervist kriisi ajal.

Töös otsitakse vastuseid neljale uurimusküsimusele:

1. Kuidas muutis koroonapandeemia esimene laine noortekeskuste tegevust?
2. Milliseid meetmeid võtsid noortekeskused kasutusse, et kaitsta noorte ja töötajate tervist kriisi ajal?
3. Millised digitaalsed lahendused ja platvormid aitasid noortekeskustel oma teenuseid kohandada ja noorteni jõuda?
4. Kuidas on noortekeskused valmistunud võimalikeks tulevasteks kriisideks ja väljakutseteks?

Bakalaureusetöö on aktuaalne, kuna ootamatult ühiskonna halvanud esimene koroonapandeemia laine avaldas noortele erilist mõju, mõjutades nende hariduse omandamist, sotsiaalset elu, vaimset tervist ja tuleviku väljavaateid. Pandeemia tõi kaasa uusi väljakutseid ja murekohti noorte jaoks, näiteks üksindust ja ärevust. Noortekeskused pidid kohanema muutuvate vajadustega ja pakkuma uuenduslikke lahendusi, et jääda noorte jaoks oluliseks tugipunktiks. Pandeemia tingimustes pidid noortekeskused leidma uusi viise noorte toetamiseks ja kaasamiseks.

Bakalaureusetöö uudsus seisneb peamiselt selles, et antud uuringus osalenud noortekeskused pidid kohanduma kiiresti muutuvate oludega ja leidma uusi viise, kuidas jätkata noorte toetamist ja kaasamist, hoolimata füüsiliste kohtumiste piirangutest.

Bakalaureusetöö koosneb sissejuhatusest, teoreetilisest osast, empiirilisest osast, analüüsitulemustest uurimusküsimuste lõikes, uuringu põhjal tehtud järeldustest ja ettepanekutest, kokkuvõttest, kasutatud kirjanduse loetelust ja lisast.

Teoreetilises osas annab autor ülevaade noortekeskuste ajaloost, esitab Tartumaa maakondade noortekeskuste ülevaate, koroonapandeemiat ja kuidas see Eesti elu mõjutas, toob välja koroonapandeemia mõju noorte täiskasvanuks saamisele ning iseloomustab avatud noortekeskuste tegevust esimese koroonapandeemia ajal.

Töö empiirilises osas tutvustab autor töö metoodikat ja valimit, analüüsib intervjuudega kogutud andmeid ning esitab uuringu järeldused ja ettepanekud. Andmete kogumiseks kasutab autor individuaalsed süvaintervjuu meetodit ning teksti analüüsiks temaatilise analüüsi meetodit, kvalitatiivse sisuanalüüsi liiki.

Autor tagas intervjuueritute konfidentsiaalsuse ning esitab analüüsitulemused anonümiseeritud kujul. Kõik intervjuus osalenud vastajad olid täiskasvanud.

1. TEOREETILINE OSA

1.1.Noortekeskuste ajalugu

Eesti noortekeskused on kõik erinevad, kus pakutakse noortele huvitegevusi ja korraldatakse ka avatud noorsootööd. Noortekeskuste põhiteemad ja tegevused on siiski ühised – noorte esmane nõustamine ja vajadusel ka spetsialistide juurde saatmine. Avatud noortekeskuses saavad noored ennast tunda turvaliselt, teha ühistegevusi, suhelda omavahel, koos projekte kirjutada, informatsiooni edastada ning korraldada erinevaid üritusi ja projekte (Haridusportaal, i.a.). Noortekeskuste loomine Eestis oli vajalik, kuna noortel polnud kohta kus olla. Esimene ametlik noortekeskus Eestis loodi Narvas 10.veebruari 1998. aastal Anne Kivimäe eestvedamisel. Selle eesmärk oli arendada ja koordineerida noorsootööd Narva linnas. Struktuuride muudatus munitsipaalatasandil ei olnud tollal veel võimalik, kuid vajadus uute tegevuskohtade järele oli ilmne. See viis mitmete noortekeskuste avamiseni, toetudes ideele, et kõigil noorte vanematel on õigus oma laste tegevusteks toetust saada. 2000. aastate alguses, huvihariduse reformi raames, muudeti mitmed huvikoolid noortekeskusteks, mis tegutsesid avatuse põhimõttel. 2001. aastal kinnitati Eesti esimene noorsootöö kontseptsioon, rõhutades avatud noortekeskuste olulist rolli riiklike noorsootöö eesmärkide saavutamisel (Paabort, 2015).

Teine noortekeskus loodi Sauele, idee tuli linnavalitsuse sotsiaalnõunikult, kes oli ka laste päevakeskuse loomise algataja. Päevakeskus, mis oli loodud projektipõhiselt sotsiaalministeeriumi toel, muutus ja laienes, olles nüüd avatud kõigile piirkonna noortele. Noortekeskus sai nõu ja abi pedagoogilistest teadmistest ja Põhjamaade vabatahtlikest. (Paabort, i.a.)

Avatud noorsootöö peamiseks eesmärgiks on pakkuda erinevatele noortele võimalusi osaleda mitmesugustes tegevustes, kus osavõtt on vabatahtlik ja protsess ise on olulisem kui tulemused. Noortekeskustes toimuvad tegevused on mitmekülgsed. Esiteks, need on hariduslikud, aidates noortel omandada erinevaid oskusi ja teadmisi. Teiseks, need on avatud kõigile noortele, sõltumata nende hariduslikust, majanduslikust või sotsiaalsest taustast. Kolmandaks, noortekeskused soodustavad ja julgustavad noorte osalemist erinevates tegevustes. Lisaks toetavad noorsootöötajad noori mõistmaks teemasid, mis mõjutavad nende endi ja kogu ühiskonna tulevikku, ning julgustavad noori nende teemadega aktiivselt tegelema.

Noortekeskused on sageli loodud noorte initsiatiivi toel, nende eelistustest lähtuvalt ning peamiselt noorte huve ja vajadusi arvestades (Haridusportaal, i.a.).

1.2. Tartumaa maakonna noortekeskuste ülevaade

Tartu maakond asub Eesti ida- ja kaguosas Võrtsjärve ja Peipsi vahelisel alal (Eesti Entsüklopeedia, 2011). Tartu maakonnas on kaheksa kohaliku omavalitsust: Elva vald, Kambja vald, Kastre vald, Luunja vald, Nõo vald, Peipsiääre vald, Tartu vald ning Tartu linn (Tartumaa Noorsootöötajate Ühendus, i.a.).

Eesti Statistika andmetel on seisuga 01.01.2023 Tartumaal 162 390 püsivat elaniku, nendest noori vanuses 7-26 aastat on 37 391 inimest (Statistikaamet, i.a.)- 2023. aastal oli Tartumaal kokku 28 avatud noortekeskust, kus töötas kokku 30 noorsootöötajat (Tartumaa Noorsootöötajate Ühendus, i.a.).

1.jaanuaril 2018 oli Elva vallas rohkem mehi vanuses 7-26 kui naisi samas vanuserühmas. Kambja vallas olid 7-26 aastased naised ja noormehed peaaegu võrdselt esindatud. Kastre ja Luunja valdades oli vastupidi rohkem naisi kui mehi selles vanuserühmas. Nõo, Peipsiääre ja Tartu vallas ning Tartu linnas oli aga mehi vanuses 7-26 rohkem kui naisi. (Digitaalne Eesti Arhiiv, 2019, lk 133-194)

1.3. Koroona pandeemia ja selle mõjust Eesti elule

2019. aasta lõpul algas Hiina Rahvavabariigis kõrge viirushaiguse puhang, millele järgnesid tugevad tõrjemeetmed, sealhulgas elanike kodust lahkumise keeld. Teiste riikide reageeringud järgisid Hiina eeskujul, kehtestades ulatuslikud viiruse levikut piiravad meetmed. 10.01.2020 kuulutas Maailma Terviseorganisatsioon välja COVID-19 pandeemia, mis kestis kolm aastat ja kolm kuud ning kulges lainetena. Peamine strateegia oli nakatumiste leviku aeglustamine, et tervishoiusüsteem saaks paremini toime tulla. Pandeemiaga toimetulekul oli oluline, et vaktsiinid saaksid kiiresti turule toodud. Vaktsiinid vähendasid oluliselt raskelt haigestumise riski, pakkudes kaitset haavatavatele inimestele ning kiirendades ühiskondliku immuunsuse tekkimist. See muutis pandeemia kulgu järjest kergemaks. (Lutsar jt. 2023, lk 8-9) Eestisse saabus koroonapandeemia esimene laine 26. veebruaril 2020. aastal (Lutsar jt. 2023, lk 14).

Eesti suutis pandeemiaga toime tulla tänu väiksele rahvastikutihedusele, tugevale meditsiinisüsteemile ja kodanike vastutustundlikule käitumisele, kuid samas tuleb tunnistada ühiskonna kitsaskohti, millele tuleb tähelepanu pöörata koroonapandeemiate vahelisel ajal. Kuigi varasem pandeemiline gripiviirus osutus leebeks, nõudis see tervishoiusüsteemilt ümberkorraldusi. Eesti Terviseamet tegi sellest järelduse, märkides rahuldavat reageerimist, kuid tuues esile meedia jälgimise raskused. 2018. aastal hinnati, et Eesti meditsiinisüsteem ei ole pandeemiateks valmis, olles silmitsi oluliste puudustega. Samal aastal koostati meditsiinilise hädaolukorra plaan, mis siiski ei näinud ette eesootavat riigi totaalset sulgumist. Kuigi meditsiinisüsteem on arenenud, on pandeemiatega tegelemiseks vajalikud meetmed olulised. (Lutsar jt. 2023, lk 9)

Eestis leidis esimene nakatumise juhtum kinnitus 26. veebruaril 2020 aastal. 12.märtsi 2020 hilisõhtul kehtestati Eestis eriolukord. 25. märtsil suri Eestis esimene koroonasse nakatunu. Pandeemia alguses levis viirus kõige rohkem Saaremaal. 24.04.2020 aastal hakkas kogu Euroopas COVID-19 esimene laine raugema. (Vabariigi Valitsus 2020)

1.4. Lühiülevaade koroonapandeemia mõjust noorte täiskasvanuks saamisele ja noortekeskuste tegevusele

COVID-19 pandeemia on raskendanud noorte finantsolukorda, kus üle 35% OECD riikide noortest vanuses 18-29 on tunnistanud rahaliste raskuste esinemist oma leibkonnas pandeemia algusest peale. Veel enam, isegi riikides, kus noored on pandeemia mõjudest vähem kannatanud, on nad endiselt väga mures oma leibkonna rahalise olukorra pärast. Paljud noored on pidanud kasutama sääste või laenama raha, et katta tavapäraseid kulusid, nagu üür ja kommunaalkulud. Muret leibkonna finantsilise olukorra pärast tuntakse rohkem noorte hulgas kui teiste vanuserühmade seas, eriti naiste hulgas. Erinevates OECD riikides on rakendatud eriolukorralisi sissetulekutoetusi, kuid nende ulatus ja maht varieeruvad riigiti, kuid samas Eesti ei ole rakendanud COVID-19 kriisi algusest alates sissetuleku toetavaid meetmeid noortele. (Lutsar jt., 2023, lk 14-21)

COVID-19 pandeemia on oluliselt mõjutanud noorte suhtlemisoskusi ja vaimset tervist. Piirangud näost näkku suhtlemisele on tekitanud noortes suhtlemisvaegust ning tekitanud tugevat üksindustunnet, eriti pandeemia mõju kõige raskemalt kandunud alla 35-aastaste seas. Noorsootöö on osutunud kriisi ajal oluliseks tugisüsteemiks, pakkudes noortele võimalusi kontakti hoida ja tähendusrikast tegevust leida. Samal ajal on noorukiiga periood, mil noored on eriti haavatavad vaimse tervise probleemide tekkele. COVID-19 pandeemiaga kaasnenud muutused suhtluses ja sotsiaalses keskkonnas on suurendanud noorte vaimse tervise probleeme, nagu depressioon ja ärevus. Paljud noored on pöördunud vaimse tervise nõustamisliinide poole, mis on olulised teenused noorte abistamisel. (Lutsar jt., 2023, lk 14-21)

Czenczek- Lewandowska jt. (2021) poolt tehtud eesmärgiks oli hinnata, kas ning mil määral on COVID-19 pandeemia puhang mõjutanud noorte täiskasvanute tervisekäitumist. Küsitluses osales kokku 506 inimest vanuses 18 kuni 34 aastat. Uuringus hinnati toitumisharjumusi, unekvaliteeti ja üldist ärevust. Tulemuseks saadi, et pandeemia ajal muutis noored täiskasvanud oma toitumiseelistusi maiustuste ja teraviljatoodete suhtes, suurendati ka alkoholi ja rasvade tarbimist, vähenesid oluliselt nende füüsiline aktiivsus, suurenes istuvale elule kulunud aeg ning une kvaliteeti läks halvemaks. Järelduseks toodi välja, et noorte täiskasvanute COVID-19 pandeemia halvendas nende tervisekäitumist ja tugevdas üldist ärevust. Uuring viidi läbi 24.märtsil 2020 kuni 11. aprillini 2020 (periood oli 19 päeva). Uuring algas 12 päeva pärast pandeemia väljakuulutamist. Uuringusse kaasati ainult varases täiskasvanueas Poola

kodakondsusega osalejad ja kes elasid terve esimese koroonapandeemia laine ajal Kagu-Poolas. Valimi moodustamisel kasutati lumepalli meetodit. Vastajate harjumuspäraste toitumisharjumuste hindamiseks kasutati modifitseeritud toidusageduse küsimustikku. Füüsilise tegevuse intensiivsuse ja istumisaja tasemeid mõõdeti 7-punktilise rahvusvahelise kehalise aktiivsuse küsimustiku abil. Unekvliteedi mõõtmisel kautati Pittsburghi unekvaliteedi indekstit. *Generalized Anxiety Disorder* (GAD) skriinimiseks ja selle raskusastme hindamiseks kasutati generaliseerunud ärevushäire 7-punktilist küsimustikku. Uuringus selgus, et inimesed liikusid vähem, tarbisid rohkem alkoholi ja rasvu ning unekvaliteet oli kehvem. (Czenczek-Lewandowska jt. 2021)

Teise uuringu (Larson jt. 2023) eesmärgiks oli võrrelda uute esmaste või sekundaarsete diagnoosidega laste ja noorukite arvu erinevate pandeemia piirangute perioodidel. Uuringus keskenduti kõigile Soome elanikele vanuses 0-17 aastat jaanuarist 2017 kuni septembrini 2021 aastal. Uuringus osales ligikaudu üks miljonit last ja noorukit. Soome valitsus kuulutas kogu riigis välja eriolukorra 18. märtsil 2020 ning riigis kehtisid ranged piirangud (Finnish Government, 2020). Koolid ja muud õppeasutused suleti ning enamik lapsi siirdus veebipõhisele õppele. Pandeemia esimeses faasis, 2020. aasta märtsist maini, psühhiaatrilistes diagnoosides olulisi muutusi ei täheldatud, kuid 2020. aasta juunist 2021. aasta septembrini kasvas uute diagnooside arv 18,5% võrra. Eriti suurt kasvu täheldati naistel, noorukitel ja neil, kes elasid kõrgeima koroonaviiruse haiguse (COVID-19) esinemissagedusega piirkondades. Kõige rohkem sagesid söömishäirete, depressiooni ja ärevushäirete ning närvisüsteemi arenguhäiretega seotud diagnoosid. (Larson jt. 2023)

Uuringu (UNFPA 2021) eesmärgiks oli teada saada, kuidas Ladina-Ameerika ja Kariibi mere riigi noored hakkama saavad COVID-19 pandeemia ajal. Uuring viidi läbi 2020. aasta maist juunini, kaasati osalejaid kolmest vanuserühmas: 15-19. aastat, 20-24. aastat ja 25-29. aastat. Uuring hõlmas 39 riiki ja territooriumi, Ladina-Ameerika ja Kariibi mere piirkondi. 91% vastajatest olid üksikud ja 6% elasid koos oma partneriga. 75% elasid linnades ja 15% vastajatest elasid äärelinnades. (UNFPA 2021, lk 13-15)

UNFPA uuringus osalesid kokku noori 39 riigist Lõuna-Ameerika ja Kariibi mere piirkonnas. Tulemused näitavad, et noored seisid silmitsi mitmete väljakutsetega COVID-19 pandeemia tingimustes. Samuti on märgatavad muutused nende kodusel olukorras ning ajakasutuses, peegeldades nende muresid ja tuleviku ootusi. Noored pidasid end hästi informeerituks

COVID-19 olukorrast ning said teavet peamiselt televisioonist ja sotsiaalmeediast. Siiski oli valitsuse või muude organisatsioonide pakutav abi madal, kus vaid 21% noortest sai toetust. Enamik noori on pidanud COVID-19 kaitsevahendid hankima omal kulul ning 10% ei olnud nendele üldse ligipääsu. Toitlustus ja toidupuudus on suur murekoht, kus üks kolmandik noortest tajub toidupuudust oma kogukonnas. Eriti puudutab see põlisrahvaste ja puuetega inimeste ning sissereändajate kogukondi. Soolise vägivalla osas näitavad tulemused suurenenud muret, kus enamik noori, eriti naised ja LGBTQ+ kogukond, tunnevad, et neil puuduvad vahendid abi palumiseks ning hindavad valitsuse meetmeid selles vallas madalalt. Tervisega seotud väljakutsed hõlmavad suurenenud stressi ja ärevust ning raskusi tervishoiuteenuste juurdepääsuga, eriti vaimse tervise teenuste osas. Hariduslikud ja tööalased väljakutsed on samuti ilmsed, kus noorte tööhõive on vähenenud ning online õppekavadega kaasnevad piirangud ja juurdepääsu probleemid, eriti maapiirkondades. Noored on aktiivselt kaasatud pandeemia vastasesse võitlusesse läbi vabatahtliku tegevuse, kuid samas peavad nad seisma silmitsi muutunud tarbimisharjumustega ning planeerivad oma tulevikku pandeemia järgsete väljakutsete valguses. (UNFPA 2021, lk 59-60)

Uuringu (International Labour Organization, 2020) eesmärgiks oli kaardistada pandeemia vahetuid mõjusid noortele. Uuringus osalesid 18-29 aastased noored. Uuringu viis läbi ÜRO. Ülemaailmses uuringus osales 112 riiki, kokku saadi 12 000 vastust, millest suur osa tuli haritud ja internetiühendusega noortelt. COVID-19 pandeemia segas elu kõiki aspekte. Juba enne kriisi algust oli noorte sotsiaalne ja majanduslik lõimumine pidev väljakutse. (International Labour Organization 2020)

Samas uuringus (International Labour Organization, 2020) leitakse, et pandeemia mõju noortele on süstemaatiline, sügav ja ebaproportsionaalne. See on olnud eriti raske noortele naistele, nooremate vanuserühmade noortele ja madalama sissetulekuga riikide noorte jaoks. Noored on mures tuleviku ja oma koha pärast selles elus.

1.5. Avatud noortekeskuste tegevus esimese koroonapandeemia laine ajal

Autor uuris esimest koroonaaainet, kuna see on kõigil meeles kõige eredamalt, sest see oli kõige ootamatum ning teiste lainete ajal oldi juba teadlikumad. Esimesest koroonapandeemia lainest õpiti ning saadi uusi kogemusi järgnevatest kriisidest.

Uuring (McArdke jt. 2021, lk 8, 45) viidi läbi koos noorsootõõtajatega, kes pakuvad noorteprogramme kogu COVID-19 pandeemia ajal. Vastajad tõõtasisid noorsootõõtajad *Peace IV* laste ja noorte programmis *Peace4Youth*. Uuringus osalesid Põhja-Iirimaa ja Iirimaa piiriäärsed maakonnad, sihiks oli 7600 noort vanuses 14-26 aastased noored perioodil 2017-2020 aastat, kes olid ebasoodsas olukorras, tõrjutud või kõrvale jätud. Märtsis 2020. aastal Põhja-Iirimaa paljudes piirkondades kehtestati COVID-19 ülemaailmse pandeemia tõttu piirangud. Uuringu eesmärgiks oli mõista, tuvastada ja sõnastada põhielemendid noorsootõõ praktikast, mis on olnud selle perioodi jooksul silmatorkavad. Uuringus selgus, et COVID-19 pandeemia ajal demonstreerisid noorsootõõtajad suurt kohanemisvõimet ja pühendumust noortele, eriti haavatavamatele. Nad leidsid uusi viise noortega suhtlemiseks lähtuvalt oma väärtustest ja põhimõtetest. Tõõtajad ja juhid tegid eetilisi otsuseid individuaalse kui ka grupi toe pakkumiseks, kohandades oma meetodeid ja programme noorte vajaduste rahuldamiseks. Selle tõõ jätkamine oli aga sageli isiklikult kurnav, tuues esile vajaduse noorsootõõ poliitikate, struktuuride ja rahastamise ümbermõtestamise järele.

Euroopa Komisjoni aruanne (European Commission, 2020) toob esile COVID-19 pandeemia olulise mõju noorsootõõ sektorile, sundides noorsootõõtajaid kohandama oma teenuste pakkumist ja seades eriti haavatavad noored ebakindlasse olukorda. Uuring analüüsib nii pandeemia ajal ilmnenuid kui ka pikemaajalisi vajadusi, hinnates valitsuste ja Euroopa Liidu toetuse sobivust. Samuti annab see aru parimatest praktikatest ja edasistest poliitilistest soovitudest noorsootõõ tuleviku jaoks, kasutades erinevaid andmekogumismeetodeid, sealhulgas uuringuid, fookusgruppe ja juhtumiuuringuid. Uuring toob esile noorsootõõtajate prioriteedid ELi tasandil, rõhutades vajadust tõõsta noorsootõõtajate olemasolu, tugevdada noorsootõõ väärtuse tunnustamist, parandada teabevahetust, toetada ideede vahetust digitaalsete lahenduste leidmiseks ja rahastuse ümberpaigutamist liikmesriikide noorsootõõsse. Vajalikud meetmed hõlmavad noorsootõõ kvaliteedi ja professionaalse arengu toetust, sotsiaalse kaasamise keskendumist ning püsivat kontaktide hoidmist noorsootõõtajatega kohapeal, samuti täiendavate uuringute läbiviimist noorsootõõ praktikatest ja nende mõjust.

Avatud noortekeskuste tegevusest esimese koroonapandeemia laine ajal Eestis annab väga hea ülevaate Kivimäe jt. (2021) poolt 2020. aastal tehtud küsitlusuuring, milles osales kokku 79 noortekeskuse esindajat. Uuringus osales seitsekümmend neli naist ja viis meest. Noorim vastaja oli 19-aastane ja vanim oli 64-aastane. Tartu maakonnast osales kaks noortekeskuse juhti ja üks noortekeskuse noorsootöötaja. Uuringust tuli välja, et eriolukorra tõttu kehtestatud piirangutel oli tugev mõju noortekeskuste tööle. Eriolukorras käivitas 51% vastanutest oma noortekeskuses noortele uusi tegevusi. 87% vastajatest ei suunatud eriolukorra ajal noortevaldkonnast mujale tööle. Kuid 13% vastajatest suunati mujale tööle, näiteks anti neile erinevad politseitöö ülesanded, heakorra ülesanded, sotsiaalvaldkonna ülesanded ning valla/linna administratiivtöö ülesanded. Noorteinfo edastamine oli tegevuseks, mille vastu noored tundsid kõige rohkem huvi, lisaks pakkus noortele huvi ka mobiilne noorsootöö, mida ka noortekeskused oma tavategevustest ülekaalukalt kõige rohkem korraldasid (Rämmer jt 2020). Eriolukorra ajal tundsid enim huvi noortekeskuses pakutavate tegevuste vastu 12-17 aastased noored (Kivimäe jt. 2021).

Samas uuringus leidis kinnitust, et noortekeskused on noorte jaoks oluline koht sotsialiseerumiseks. Kuigi Eesti noored hindavad materiaalseid väärtusi, on nad varasematest põlvkondadest sallivamad ja sõbrad mängivad nende elus olulist rolli. Kui neljandik uuringus osalenud noortekeskustest ei pakkunud pandeemia ajal huvitegevusi. Eriolukorra ajal, kui olid kehtestatud liikumispiirangud sai nutikas noorsootöö tõuke, hakati kasutama uusi veebikeskkondi ja suurenes vajadus koolituste järele. Suhtluskeskkondadest kasutati enim *Facebooki* ja *YouTube'i*, aga ka *Skype'i* ja *Instagrami*. Eriolukorra ajal suurenes järsult *Zoom Meeting* ja *Discordi* kasutamine. (Kivimäe jt. 2021)

Alates 2014. aastast on Eestis pööratud tähelepanu noorte infotehnoloogiliste oskuste arendamisele nutika noorsootöö kaudu. Nutika noorsootöö jätkamiseks ja arendamiseks on suurim vajadus digipädevuse koolituste järele. Pooltes noortekeskustes soovitakse parema riistvaraga arvuteid, kiiremat internetiühendust ja paremini kättesaadavaid IT- tugiteenuseid. Eriolukorra ajal kogesid noortekeskuste töötajad erinevaid probleeme. Kõige rohkem tunti kolleegide tuge, kuid abi saadi noortelt ja teistelt noortekeskustelt. Vähem tuge saadi kohalikul omavalitsusel ja valdkondlikult katuseorganisatsioonilt. Riigi vahetat tuge tajuti veelgi vähem. Kõige vähem tuge saadi rahvusvahelistelt partneritelt. (Kivimäe jt. 2021)

Umbes pooltes noortekeskustes tegeleti pandeemia ajal mobiilse noorsootööga igapäevaselt või mitu korda nädalas. See hõlmas nii tänavatööd kui ka virtuaalseid kohtumisi. Kolmandiku

noortekeskustes jagati igapäevaselt noortele infot, sh käitumisjuhendeid, abi saamise võimalusi ja koduste tegevuste soovitusi. Tugiteenuseid osutati igapäevaselt või mitu korda nädalas umbes neljandikus noortekeskustes, keskendudes sageli õpingutele ja noorte kaasamisele Noorte Tugila programmi. Ennetusalaste tegevustega tegeles igapäevaselt umbes kümnendik ja mitu korda nädalas umbes 43% noortekeskustest. Siin rõhutati noorte kogunemiste ohutust ning vaimse tervise toetamist. Umbes kolmandikus noortekeskustest tegeleti noorte nõustamisega igapäevaselt või mitu korda nädalas, olles keskendunud distantsoõppele ja vaimse tervise toetamisele, et noored saaksid oma emotsioonidega ja hirmuga hakkama. Ligikaudu viiendikus noortekeskustes koordineeriti või toetati noorte aktiivgruppe vähemalt kord nädalas, keskendudes eelkõige noorte sotsiaalsele ja poliitilisele aktiivsusele. Umbes pooltes noortekeskustes korraldati neid tegevusi vähemalt kord nädalas, kuid enamikus tegeleti nendega harva või üldse mitte. Siin keskenduti näiteks kokandusele, loovtegevustele ja robotikale. Rahvusvahelise noorsootööga tegeldi väga harva, peamiselt oli see keskendunud välisvabatahtlike kaasamisele või koostööle välispartneritega. (Kivimäe jt. 2021)

Kivimäe töörühm (Kivimäe jt. 2021) toob välja, et koroonapandeemia ajal suunati noortekeskuste tegevus edukalt virtuaalsetele rööbastele, tänu nende varustusele digivahenditega ja noorsootöötajate noorte digioskustele. Uutesse suhtluskeskkondadesse üleminek ei olnud keeruline, kuid oli vaja uuendada tehnilist varustust ja taristut ning tagada tugi. Noortekeskuste vaheline ebavõrdsus oli suur, eriti võrreldes koolidega. Uuring tõi välja olulisemad noortekeskuste tegevuse suundumused eriolukorra ajal, sealhulgas mobiilse noorsootöö ja noorte nõustamise. Paljud noorsootöötajad said probleemide korral tuge ka noortelt, mis näitab, et noorsootöö seaduses sätestatud põhimõtte noorsootöö tegemisest koos noortega on rakendunud. Noortekeskused osalesid aktiivselt ka võitluses koroonapandeemiaga. Edaspidi tuleks pöörata tähelepanu uuringus osalenute välja toodud probleemidele, sealhulgas kuidas valdkondlikud katusorganisatsioonid ja riik saaksid taolistes olukordades rohkem abi osutada. Samas uuringus (Rämmer jt 2020) leiti, et kuigi eriolukorra ajal kogesid noortekeskuste töötajad palju erinevaid probleeme (seoses rahastamisega, koostööga teiste valdkondade partneritega, digipädevuste ja -vahenditega, toimetulekuks vajalike juhiste saamisega, toe ja nõustamisega tegevuste pakkumisel) lahendati probleeme esmalt ikkagi kohapeal ise. Uuringus osalenud tundsid kolleegide tuge, aga pooled vastajad said kas sageli või alati ka noortelt abi (Kivimäe jt. 2021).

2. EMPIIRILINE OSA

2.1. Uurimise metoodika ja valim

Käesoleva lõputöö eesmärgiks on selgitada välja, kuidas said viis Tartu maakonna noortekeskust hakkama esimese koroonapandeemia laine ajal. Selleks, et käesoleva uurimustöö eesmärki saavutada, on vaja selgitada, milliste võtetega reageeriti koroonapandeemiale ja kuidas valmistatakse noortekeskustes uuteks kriisiolukordadeks ning kuidas see mõjutab noorsootööd. Selleks viidi läbi viis intervjuud erinevates Tartumaa noortekeskustes. Valituks osutusid need noortekeskused, kuna tegemist on väiksemate kohalike omavalitsustega ning neid pole piisavalt uuritud. Noorim intervjuueritu oli 23-aastane ja vanim oli 45-aastane. (V1) on noortekeskuse juhataja, kes on noorsootöö peal töötanud viisteist aastat, (V2) on noorsootöötaja, kes on töötanud kuus aastat, (V3) on noortekeskuse noorsootöötaja, kes on töötanud seitse aastat, (V4) on noortekeskuse juhataja, kes on töötanud viisteist aastat ja (V5) on noorsootöötaja, kes on töötanud seitse aastat noortekeskuses. Kõik uuringus osalejad olid naised ja intervjuud viidi läbi eesti keeles. Kõik noortekeskused, kus vastajad töötasid asuvad koolide kõrval, tänu sellele on noortekeskust külastavad noored nende koolide õpilased.

Autor valis kvalitatiivse uurimisviisi, kuna see on kontekstist lähtuv, ning aitab uuritavat nähtust paremini mõista. Kvalitatiivne uurimisviis keskendub üksikute kogemuste, vaatenurkade ja käitumise väljatoomisele nende loomulikus keskkonnas. Kvalitatiivse uuringu andmeid kogutakse sageli selliste meetodite abil nagu vaatlus, intervjuud ja fookusgrupid. Kogutud teave on sageli mittedokumentaalne ja võib koosneda teksti-, heli- ja visuaalsetes dokumentides. Uuringus kasutas autor andmete kogumiseks kvalitatiivset poolstruktureeritud intervjuu meetodit. Intervjuerimist võib kirjeldada kui teatud teemal toimuvat süvenenud dialoogi kahe või enam osaleja vahel (Lepik jt. 2014).

Intervjuudega kogutud andmete analüüsiks kasutati kvalitatiivset sisuanalüüsi. Kvalitatiivse sisuanalüüsi eesmärgiks on tuua välja intervjuudes korduvate teemade muster (Kalmus jt. 2015). Autor kasutas sihipärast valimit, valides uuritavad isikud ise, püüdes leida kõige esinduslikumaid inimesi populatsioonist. Antud juhul oli autori eesmärgiks valida välja uuritavad, kes on vastavalt uurimise eesmärgile tüüpilised või ideaalsed (Rämmer, 2014). Nendeks olid antud uuringus noortekeskuste töötajad. Andmete kogumiseks töötas autor välja intervjuu kava (vt Lisa 1).

Kvalitatiivse uuringu üks eripäras on rõhuasetus kontekstile ja andmete subjektiivsele tõlgendamisele (Abbadia, 2023).

2.2. Uuringu läbiviimine

Andmete kogumiseks viis autor läbi individuaalsed süvaintervjuud viies Tartumaa noortekeskuses töötava noorsootöötajaga, kuna autor soovis uurida piirkondi, mida pole piisavalt uuritud. Intervjuude eesmärgiks oli selgitada välja, kuidas said noortekeskused hakkama esimese koroonapandeemia laine ajal ja kas ollakse valmis tuleviku kriisideks. Intervjuukava koostas ja intervjuueeritavad leidis autor ise, kirjutades erinevatele Tartumaa noortekeskustes töötavatele noorsootöötajatele. Uuringus osalejate nõusoleku intervjuu saamiseks võttis autor ühendust noorsootöötajatega meili teel. Meilis tutvustas autor ennast, andis esmast informatsiooni intervjuu kohta ning leppis kokku kohtumise kuupäeva ja kellaaja. Intervjuud toimusid ajavahemikus 19.-23. veebruar 2024.

Bakalaureusetöö autor intervjueeris kokku viit Tartu maakonna noorsootöötajat, kes kõik töötasid erinevates noortekeskustes. Intervjuude keskmine kestus oli ca 30 minutit, lühem intervjuu kestis 20 minutit ja pikim 35 minutit. Intervjuu alguses tutvustas lõputöö autor ennast, lõputöö teemat ja uuringut. Autor rõhutas, et intervjuu jooksul saadud vastused on konfidentsiaalsed ja tulemusi analüüsitakse üldistatud kujul ja järgitakse uuringutulemuste anonüümsuse nõudeid.

Kolm intervjuud toimusid noorsootöötajate töökohtades, kus nad tundsid ennast mugavalt ja said vabalt rääkida, kaks intervjuud viidi läbi *Zoom Meeting* keskkonna vahendusel. Autor helistas ja külastas ise noorsootöötajaid, eelnevalt kokkulepitud ajal. Intervjuuerides esitas autor küsimused suuliselt ja salvestas need oma nutiseadmega. Pärast seda transkribeeris autor kõik vastused.

Autor kasutas tulemuste saamiseks temaatilist analüüsi, kvalitatiivse sisuanalüüsi liiki, mille eesmärgiks on leida andmetest peidetud tähendused ja arusaamad, uurides teemasid ja nende järjestust ning uuritava interpretatsioone. Selleks kasutas ta avatud kodeerimist, kus lisaks uurija poolt sõnastatud teemadele pööras ta tähelepanu ka osalejate jaoks olulistele aspektidele ning sellele, mida nad teemaga seoses oluliseks pidasid (Kalmus jt. 2015).

3. ANALÜÜSITULEMUSED UURIMISKÜSIMUSTE LÕIKES

Lõputöö eesmärkidest tulenevalt autor on püstitatud järgmised uurimisküsimused ja leidnud nendele vastused läbi intervjuude.

3.1. Noortekeskuste tegevus koroonapandeemia esimese laine ajal

Esimese uurimisküsimuse abil uuris autor kuidas muutis koroonapandeemia esimene laine noortekeskuste tegevust. Intervjuudest selgus, et kõigi vastajate hinnangul muutis koroonapandeemia esimene laine noortekeskuste tegevust tugevalt. Kõik viis intervjuueeritavad tõdesid, et koroonapandeemia tuli nende jaoks ootamatult.

(V5): "Pandeemia algus oli väga ootamatu ja uskumatu. Meedia vahendusel olime kuulnud teiste riikide sulgemist, kuid üldine arvamus oli see, et vaevalt see Eestit puudutab. Kuid siiski kuulutati välja eriolukord ja asutused suleti kaasa arvatud noortekeskused. Valitses teadmatus ja segadus. Kontaktitöö noortega peatus ja suhtlus noortega kolis sotsiaalmeediasse."

(V1): "Antud olukord oli kogu riigis ootamatu, nii ka meie jaoks, aga leidsime noorsootöötajatega hea koostöö tulemusena lahendeid noorsootöö jätkamiseks."

Kuna noortekeskused suleti ja noorsootöötajad ei saanud pakkuda noortele avatud ruumi siis kolisid kõik tegevused üle sotsiaalmeediasse. Eriolukorra ajal otseselt ei tulnud juurde uusi tegevusi, vaid kadusid ära tegevused, mida muidu tehti, lihtsalt seda kõike, mida tehti varem koos koha peal tehti siis tol hetkel sotsiaalmeedia vahendusel. Huviringid lükati edasi kuid vastaja (V1) viis ka huviringe läbi sotsiaalmeedia vahendusel.

(V1): "Toimus malering ja tantsu trenn toimus Zoomi teel, kuid hiljem noortelt tagasisidet küsides, ei läinud see neile väga peale."

(V3): "Ei olnud, meile anti vabad käed, tegelikult noorsootööst sõltub väga palju isiksusest. Kui palju sa tahad tegeleda ja kui südamega sa enda tööd teed."

(V5): "Ei suunatud, me olime kodukontoris ja meil ei olnud otseselt mingeid ülesandeid, tegime online filmikaid ja mängu, keegi seda otseselt ei käskinud, aga meil endal oli tunne et peaks midagi tegema."

Noorsootöötajaid ei suunatud mujale tööle, kuid vastaja (V2) tõi välja selle, et nad olid eriolukorra kriisi valmisoleku tiimis, kui avati kriisikeskus, tänu sellele ei alandatud siis nende palka.

Intervjuudest tuli välja, et vastajate kogemus noorte huviga nende poolt pakutavate tegevuste vastu oli pigem väike, kuna paljude noorte vaimne tervis oli halb. Paljud noored pidid üksi hakkama saama koduste ülesannetega ning neil oli kool sotsiaalmeedia vahendusel, tänu sellele ei pruukinud noortele huvi pakkuda noortekeskuste tegevused.

(V2): *“Kuna avatud ruumi ei saanud pakkuda, aga noored seda väga tahtsid siis oli ka nendega väga raske ühendust saada veebi teel, kuna nad pidevalt ka õppisid veebi teel siis olid nad väga kurnatud sellest pidevalt arvuti taga olemisest.”*

(V3): *“Kuna kahekesi võis väljas käia siis korraldasin ma noortele üks ühele kõndimised looduses, kus iga noor sai ennast registreerida ja ma kõndisin nendega kolmkümmend minutit. See läks väga noortele peale ja mul olid päevad kogu aeg sisustatud.”*

Intervjuudest selgus, et vastajad soovisid kõik olla noortele toeks ja nendelt hirme maha võtta, kuid seda oli väga raske läbi online teha. Vastajad oleksid soovinud olla ka rohkem koolitatud erinevate platvormide osas, et poleks pidanud ise õppima hakkama ja oleks saanud noorteni lihtsamini jõuda.

(V4): *“Noortelt hirmu ja vaimse tervise toetamine läbi sotsiaalmeedia oli väga raske, kuna uudised ja meedia süstis neile igapäevaselt hirmu aina rohkem nendesse.”*

(V5): *“Kui ma oleks teadnud mis võimalusi ja platvorme on olemas, oleks isegi jõudnud rohkemate noorteni, kui tol hetkel.”*

Kõik uuringus vastajad tõdesid, et ainukene asi mille vastu noored väga suurt huvi välja näitasid oli avatud aeg ning huviringid, kuna selle puudumise tõttu oli neil sageli üksindus tunne ja raske. Kuna kõik intervjuus osalenud noorsootöötajad on Tartumaa Noorsootöötajate Tervist Edendavas Ühingu siis nad said tuge omavahelistelt kohtumistelt ning perekonnalt. Kuna noorsootöötajad tundsid ise ka hirmu ja teadmatust tuleviku eest. Kuid siiski kõige suuremaks probleemiks toodi välja see, et noorte huvi veebis pakutavate tegevuste vastu oli pigem väike. Noorsootöötajad tundsid, et nad ei suuda pakkuda neile piisavalt seda teenust, mida nad saaksid noortekeskuses pakkuda.

(V4): *“Noorte huvi puudumine ning huvitegevused ei toimunud veebi teel.”*

(V3): *“Tugined iseendale põhiliselt, kuid tuge sain ka perekonnalt ja TENKi liikmetega omavahel koostööd tehes ja murede jagamisest.”*

Intervjuudes selgus, et noorsootöötajad ei olnud valmistunud koroonapandeemiaks ja selleks, et kõik võib kinni minna. Kuid noorsootöötajad on valmis rasketes olukordades hakkama saanud. Raske oli noortega ühendust võtta.

3.2. Töötajate ja noorte tervise kaitsmine pandeemia ajal

Teise uurimisküsimuse abil uuris autor milliseid meetmeid võtsid noortekeskused, et kaitsta noorte ja töötajate tervist kriisi ajal. Intervjuudest selgus, et noorsootöötajad ei saanud noortega COVID-19 viiruse leviku piiramiseks kokku. Kui viirus hakkas taanduma ning eriolukord riigis lõppes 16.05.2020. aastal peale seda tohtis hakata noortele avatud ruumi teenust pakkuma 11.05.2020. aastal (Terviseamet, 2023, lk 19) siis tuli kasutusele võtta tervisekaitse vahendid, milleks olid maskide kandmine siseruumides, pidevalt pidi noortekeskuste ruume puhastama ning tuulutama, desinfitseerimisvahendid, ruumis tohtis viibida kindel arv noori ning haigusnähtude puhul ei saanud noortekeskusesse. Kuna kõik antud uuringus osalenud noortekeskused asuvad koolide juures ei pidanud noorsootöötajad tegelema testimisega, kuna nende juurde jõudis koolis testitud ja terved noored. Noored said soovi korral COVID-19 teste noortekeskustest koju kaasa võtta.

(V4): "Kasutasime desinfitseerimisvahendeid, maske, testid olid olemas, noortekeskusesse sai eelregistreerimisega, see ei toiminud pigem, kuna noored ei planeeri enda aega."

(V2): "Kuna noortele ei meeldinud maskide kandmine, siis lasime teha meie noortekeskuse logoga korduvkasutatavad maskid ja jagasime neid enda noortele, kes noortekeskuses pidevalt käivad."

Viiest vastajast ei tundnud keegi, et nende kollektiivi tööõhkkond koroonapandeemia muutis. Prooviti siiski hoida positiivset õhkkonda ning noorsootöötajatel tulid head ideed loovmõtlemise kaudu ebatavapärasel tööl. Leiti ka enda uusi tugevusi, millest nad ennem polnud teadlikud ning said ka teada enda nõrkusi. Tugevused leiti üles läbi rasketel olukordadel.

(V1): "Olime õnnelikud, et sellest olukorrast tulime siiski tugevana välja ja teame, et saame koostööd tehes raskustest koos üle!"

(V3): "Õhkkond oli sama."

Intervjuudest selgus, et vastajad tundsid ennast teatud olukordades ikkagi üksi ja vähese toeta, kuna töökorraldus muutus korralikult ning polnud varem sellises olukorras olnud. Noorsootöötajaid aitas kaasa koosolekud enda tiimiga, kus sai motivatsiooni ning jõudu juurde.

(V4): *“Eks ikka mõjus, kuidas me hakkama saame, okei meil olid Zoomi koosolekud see oli lihtsalt info, mida meile jagati. Kuidas ma nende noortega distantsti hoian, kui meil on nii väike ruum ja palju ruumi võib korraga noori olla ja keda ära saadan jne.”*

(V5): *“Ei mõjutanud, missioonitunne oli lihtsalt väga suur.”*

Kuna noorsootöötajad ei saanud füüsiliselt noortega kohtuda, vältimaks COVID-19 levikut. Rakendati tervisekaitse meetmeid nagu maskide kandmine, ruumide puhastamine ja noorte arvu piiramine. Noortekeskused ei tegevad noorte testimisega. Enamik vastajaid ei tundnud, et nende töökeskkond pandeemia ajal oluliselt muutus. Positiivse õhkkonna säilitamiseks kasutati loovmõtlemist ja leiti raskuste kaudu uusi tugevusi. Mõned vastajad tundsid ennast siiski üksi, kuid tiimi koosolekud aitasid neil leida motivatsiooni ja jõudu. Noorsootöötajad säilitasid oma missiooni tunde ja olid vastupidavad olukorraga toimetulekul.

3.3. Tehniliste lahenduste abil osutatavad tegevused pandeemia ajal

Kolmanda uurimisküsimuse abil uuris autor milliseid digitaalsed lahendused ja platvormid aitasid noortekeskustel oma teenuseid kohandada ja noorteni jõuda. Intervjuudest selgus, et kõik vastajad kasutasid tehnilist abi, et viia läbi tegevusi distantisilt, kuna ei saanud noortele pakkuda suurtes gruppides koos aja veetmist. Riik oli kehtestanud reeglid, tuli neid järgida ning pidi noorsootöö teenust pakkuma noortele digitaalsete lahenduste ja platvormide abil.

Noortekeskused kasutasid selliseid digitaalseid lahendusi ja platvorme, mis olid noortele tuttavad. Kasutati *Facebooki*, et noortele edastada informatsiooni. *Messengeri* kaudu saadi kokku noortega veebi vahendusel, see oli hea lahendus selleks, et saaks teha väiksemates gruppides noortega videokõnesid. Lisaks sellele, kui noortel oli raskem hetk või ei saanud enam enda emotsioonidega hakkama ning neil polnud kellegagi rääkida, said nad privaatset kirjutada *Messengeri* kaudu noorsootöötajatele. *Zoom Meetingut* kasutati erinevate koosolekute, mängude ja filmi vaatamise jaoks. Noorsootöötajad korraldasid ka erinevaid väljakutseid, milles noored said osaleda ning see oli oluline, kuna noored said ka väljas aega veeta ning ka kahekesi väljakutsetes osaleda. Samuti kasutati ka *Discordi* keskkonda erinevate veebi mängude

läbiviimiseks, kuid see ei toiminud väga, kuna see oli noortele ning noorsootöötajatele võõras keskkond.

(V4): *“Me võtsime kasutusele Discordi keskkonna, aga see ei toiminud meie noorte peal, kuna paljud ei saanud sellest aru ning see oli põimitud mitme erineva noortekeskusega ja noored ei tundnud ennast seal vabana.”*

(V1): *“Noored soovisid ka teha ühistegevusi digitaalsel teel, siis ma lasin neil koostada ise koomikseid, mängisime erinevaid äraarvamismänge ja tiimi harjutusi, mis läks noortele väga peale ja aitas muremõtted eemale viia. “*

(V3): *“Viisime ka Zoom Meeting vahendusel läbi filmiõhtuid, kus noored said ise filmi valida, mida siis kõik koos saime vaadata, näiteks vaatasime noortega ära kõik Harry Potteri filmid.”*

Intervjuudest selgus, et raskuseid oli alguses kõigil, kuid see kõik loksus mingi hetk ise paika. Kõige suuremaks probleemiks selle aja jooksul olid siiski võrguprobleemid ning see et noorematel noortel ei olnud sotsiaalmeedia kontosid. Kui noorel oli probleeme koolis mingi tehnilise probleemiga, siis noorsootöötajad olid abiks neile sotsiaalmeedia vahendusel. Lisaks aitasid ka teised noored vajadusel teisi noori. Peale selle aitasid ka kõik koos erinevaid kodutöid koolis teha, kui noor ei saanud sellega hakkama.

(V5): *“Ilmnes, et 7.-10. aastastel noortel puudus juurdepääs sotsiaalmeediale ja sellises vanuses noortega kontakt praktiliselt katkes, kuid siis leidsime lahenduse sõnumite või telefoni vahendusel suhtlemise.”*

Vastaja (V5) ja (V2) kogemuse põhjal oli nende töökoormus palju väiksem, kui muidu, kuid vastajad (V1) ja (V4) tundsid, et midagi ei muutunud, et pigem oli kõik sama nagu enne pandeemiat. Ning vastaja (V5) hoidis ise enda töökoormust suurena, kuna tundis, et see oli vajalik.

(V5): *“Kuna kontakt töö noortega katkes ning noortele suunatud tegevused olid minimaalsed- oli töökoormus väiksem.”*

(V3): *“Ma ise hoidsin seda töökoormust suurena, sest nägin, et sellest on kasu.”*

(V2): *“Koormus tuli palju vähemaks.”*

Intervjuud paljastasid, et erinevaid platvorme ja vahendeid kasutati noortega suhtlemiseks ja tegevuste korraldamiseks, sealhulgas *Facebook, Messenger, Zoom Meeting ja Discord* keskkondi. Võrguprobleemid ja noorte sotsiaalmeediakonto puudumine olid mõned väljakutsed, kuid digitaalsed vahendid aitasid noortekeskustel siiski teenuseid pakkuda ja noortega kontakti hoida.

3.4. Valmisolek kriisideks ja väljakutseks

Neljanda uurimisküsimuse abil uuris autor kuidas on noortekeskused valmistunud võimalikeks tulevasteks kriisideks ja väljakutseteks. Intervjuudest selgus, et viiest noortekeskusest ei ole mitte ükski noortekeskus valmistunud võimalikeks kriisideks ja väljakutseteks. Noortekeskuste töötajad mainisid, et kohalikud omavalitsused ei ole sellele mõelnud ja kriisiolukorra plaani välja töötanud. Kuid kohalikud omavalitsused peaksid olema aktiivsemad kriisiolukorra plaanide väljatöötamisel. Lisaks peaksid omavalitsused pakkuma ressursse ja koolitusi, et aidata noorsootöötajatel paremini toime tulla pandeemia ja muude kriiside mõjudega. Noorte ja töötajate kaasamine kriisiplaanide väljatöötamisse ja elluviimisesse on oluline, see aitab tagada, et kõik osapooled tunnevad end erinevates väljakutsetes ja kriisi olukordades kaasatuna. Noorsootöötajad on ennast ise koolitanud, osalenud vaimse tervise koolitustel, kus põhiteemaks oli koroona pandeemia mõju noorte vaimsele tervisele. Lisaks sellele veel kommunikatsioon, juhtimisalased väljakutsed, õigusruum, noorte kui ka töötajate kaasatulek ja valmisolek kriisides hakkama saamiseks, kindlasti on järgmised kriisid kõikide jaoks väljakutsed. Kommunikatsioon ja juhtimine on kriiside ajal üliolulised. Noorsootöötajad peavad olema võimelised selgelt ja tõhusalt suhtlema noortega, vanematega kui ka teiste töötajatega. Samuti peavad nad olema valmis juhtima ja tegema kiireid otsuseid, vastavalt olukorrale. Kuigi iga kriis on erinev, võib eelnevate kogemuste põhjal õppida ja valmistuda tulevasteks väljakutseteks. Noorsootöötajad ja kohalikud omavalitsused peaksid koostööd tegema, et arendada strateegiaid ja protsesse, mis aitavad neil tulevaste kriisidega toime tulla.

(V3): “See on KOVI küsimus, mina ei ole kriisikomisjoni liikmetega kokku puutunud ning mul on oma plaan. See on väga suur küsimärk ja puuduskoht.”

(V4): “Hea küsimus, pigem ei ole. Noortele oleme küll erinevaid asju õpetanud. Ennetuslaager, esmaabi koolitus noortele.”

(V5): “Vaevalt, et me selleks hästi valmis oleme. Koroona kriis, eriolukord, distantsõpetalletasime kindlasti selle kriisi õppetunnid. Keeruliste valikutega silmitsi seismine, julgus teha otsuseid kartmata ühiskonna halvaks panu, oskus hinnata seda, mis tundub iseenesest mõistetav.”

Uuring näitas, et noortekeskused ei ole piisavalt valmistunud tulevasteks kriisideks ja väljakutseteks. Kohalikud omavalitsused ei ole noorsootöötajaid aktiivselt kaasanud kriisiolukorra plaanide väljatöötamisse, kuigi neil on oluline roll ressursside ja koolituste

pakkumisel. Noorsootöötajad on näidanud algatusvõimet, osaledes vaimse tervise koolitustel ja arendades oma oskusi. Kriiside ajal on olulised selge kommunikatsioon, juhtimine ja kõigi osapoolte kaasamine.

4. UURINGU JÄRELDUSED JA ETTEPANEKUD

Bakalaureusetöös tehtud analüüsi põhjal saab autor teha teatud järeldusi Tartu maakondade noortekeskuste tegevus esimese koroona pandeemia laine ajal. Järeldused põhinevad töös olnud neljale uurimisküsimusele leitud vastustele.

Esimese uurimisküsimuse abil selgitas autor välja, et pandeemia tabas intervjuerituid ootamatult ning see tõi kaasa suured muutused noortekeskuste tegevusest. Noortekeskused suleti ja tegevused kolisid üle sotsiaalmeediasse (Lutsar jt., 2023, lk 8-9). Ehkki mõned noorsootöötajad püüdsid jätkata huviringide läbiviimist veebiplatvormidel, ei võetud seda noorte poolt alati hästi vastu. Noorte huvi veebipõhiste tegevuste vastu oli üldiselt madal. Paljud noored olid juba ülekoormatud koolitööde ja arvuti ekraani taga veedetud aja tõttu ning seetõttu ei pakkunud noortekeskuste virtuaalsed tegevused neile enam piisavalt huvi ega toetust. Samuti oli noorsootöötajatel raske noortega veebi kaudu kontakti saada ja nendega suhelda. Lisaks kogesid noorsootöötajad ise hirmu ja ebakindlust ning vajasisid rohkem koolitusi ja tuge virtuaalsete platvormide kasutamisel. Neil oli raske noorte vaimse tervise tuge pakkuda ning pandeemia tingimustes tundsid noored, et ei suuda pakkuda noortele sama tugevat teenust nagu tavaliselt noortekeskustes.

Teise uurimisküsimuse abil selgitas autor välja milliseid meetmeid rakendasid noortekeskused, et kaitsta noorte ja töötajate tervist kriisi ajal. Nagu autor on teoorias välja toonud (Lutsar jt., 2023, lk 14-21) selgus ka intervjuude tulemustest, et noortekeskustes kanti viiruse leviku ennetamiseks maske, puhastati regulaarselt ja desinfitseeriti ruume ning piirati noorte arvukust ruumis. Samuti anti noortele noortekeskuses ka COVID-19 testimise võimalusi. Noorsootöötajad pidid kohanema uue töökorraldusega ja rakendama loovaid lahendusi, et säilitada positiivset õhkkonda ja toetada noori kriisi ajal. Kuigi enamik vastajaid ei tundnud, et nende töökeskkond pandeemia tõttu muutus, tunnistasid nad siiski, et nad olid mõnikord tundnud end üksi ja vajavad rohkem toetust. Mõned noortekeskused olid tellinud korduvkasutatavad maskid, et motiveerida noori maske rohkem kandma. See näitab, et noorsootöötajad olid valmis kohandama oma lähenemist vastavalt noorte vajadustele ja eelistustele.

Kolmanda uurimisküsimuse abil selgitas autor välja, millised digitaalsed lahendused ja platvormid aitasid noortekeskustel oma teenuseid kohandada ja noorteni jõuda. Nagu on varasemates uuringutes (Kivimäe jt. 2021) välja toodud selgus ka intervjuude tulemustest, et kõik

uurimuses osalenud noorsootöötajad pakkusid tehnilist abi, et viia läbi tegevusi distantsilt, järgides seeläbi riigi poolt kehtestatud reegleid ja tagades seeläbi noortele ning töötajatele ohutuse. Selleks kasutati erinevaid platvorme nagu *Facebook*, *Messenger*, *Zoom Meeting* ja *Discord*, et pakkuda noortele mitmekesiseid tegevusi, alates videokõnedest kuni mängude ja filmiõhtuteni. Noortekeskused kohandasid oma tegevusi vastavalt noorte vajadustele ja soovidele ning võtsid arvesse platvormide kasutamise mugavust ja tuttavust noorte seas. Kuigi alguses esines selliseid väljakutseid, nagu võrguprobleemid ja noorte juurdepääs sotsiaalmeediale, leidsid noorsootöötajad lahendusi nende probleemide ületamiseks. Tehniliste väljakutsete korral olid noorsootöötajad paindlikud ja leidsid alternatiivseid viise suhtlemiseks ja teenuste pakkumiseks.

Neljanda uurimisküsimuse abil selgitas autor välja, kuidas on noortekeskused valmistunud võimalikeks tulevasteks kriisideks ja väljakutseteks. Intervjuudest selgus, et kõigist viiest intervjuust ei tulnud esile ühtegi noortekeskust, mis oleks valmis olnud võimalikeks kriisideks ja väljakutseteks. Uuringus osalenud noortekeskused polnud kriisiolukordadeks valmisolekuks piisavalt ettevalmistatud. Kohalikud omavalitsused pole teinud piisavalt tööd kriisiolukordadele reageerimise plaanide väljatöötamisel ega toetanud noorsootöötajaid selles valdkonnas. See näitab vajadust parema koostöö järele kohalike omavalitsuste ja noortekeskuste vahel kriisideks valmistumisel. Noorsootöötajad olid samas püüdnud end iseseisvalt koolitada ja valmistuda võimalikeks kriisideks, osaledes vaimse tervise koolitusel ning õppides enesevalitsust, kommunikatsiooni ja juhtimise alaseid oskusi. See näitab noorsootöötajate pühendumist ja soovi olla valmis tulevasteks väljakutseteks.

Autor leiab, et Tartu maakonna noortekeskuste toimetuleku uurimine koroonapandeemia esimese laine ajal on andnud väga olulist informatsiooni, ning ülevaatlikuma pildi saamiseks tuleks lisaks uurida ka teiste maakondade noortekeskusi. Kuna see bakalaureusetöö toob välja vaid viie Tartu maakonna noortekeskuse kogemuse, kuidas tulla toime kriiside ja väljakutsetega, teeb autor ka ettepaneku teha selle teema ülevaatlikumaks uurimiseks kvantitatiivne küsitlusuuring noortekeskuste tegevusest kõigi koroonapandeemia lainete ajal. See võimaldaks hinnata koroonapandeemia lainete mõju noortekeskuste tegevusele ning sellest tulenevaid muutusi noortekeskuste teenuste pakkumisel. Sel moel saab koguda laiahaardelisi andmeid noorte ja noorsootöötajate kogemustest ja reaktsioonidest pandeemia ajal virtuaalsetele platvormidele ülemineku kohta ning nende mõju teenuste kvaliteedile ja kättesaadavusele. See võimaldaks tuua välja noorte huvi ja osalus virtuaalsetes tegevustes ning põhjused, miks need võivad olla vähem atraktiivsed võrreldes

traditsiooniliste noortekeskuste tegevustega. Noorsootõtajate väljakutsete ja vajaduste hindamine seoses virtuaalsete platvormide kasutamisega ning täiendava koolituse ja toe vajaduse määratlemine on oluline. Pandeemia tingimustes esile kerkinud raskuste analüüs noorte vaimse tervise toetamisel ning võimalike strateegiate ja lahenduste leidmine nende väljakutsete ületamiseks on vajalik.

KOKKUVÕTE

Käesoleva bakalaureusetöö teema on “Tartu maakonna viie erineva noortekeskuse tegevus esimese koroona pandeemia laine ajal”. Töö eesmärgiks oli välja selgitada, kui raske oli Tartu maakonna noortekeskustel hakkama saada koroona pandeemia esimese laine ajal ja kuidas kohalikud omavalitsused neile toeks olid sellel ajal. Selle eesmärgi saavutamiseks uuriti Tartu maakonna viit noortekeskust. Uuringus uuriti ka erinevate meetmete kasutusele võtmist, et kaitsta noorte kui ka töötajate tervist kriisi ajal.

Bakalaureusetöö teoreetilises osas andis autor ülevaate sellest, mis on noortekeskused, Tartu maakondade noortekeskuste ülevaade, noortekeskuste ajalugu, koroona pandeemia ja kuidas see Eesti elu mõjutas, koroona pandeemia mõju noorte täiskasvanuks saamisele ning avatud noortekeskuste tegevus esimese koroona pandeemia ajal.

Bakalaureusetöö empiirilises osas tutvustas autor töö metoodikat ja valimit, analüüsis viiest noortekeskusest intervjuudega kogutud andmeid ning esitas uurimistulemused ja järeldused. Andmete kogumiseks kasutas autor kvalitatiivset poolstruktureeritud intervjuu meetodit ning intervjuudest saadud tulemusi analüüsis temaatilise analüüsi kaudu. Intervjuudes osales viis noorsootöötajat, vastajad olid naisterahvad vanuses 23-45 aastat. Intervjuus oli kaks Tartu maakonna noortekeskuse juhatajat ja kolm neist oli Tartu maakonna noortekeskuse noorsootöötajat.

Autor leidis töös vastused neljale uurimusküsimusele.

Autor uuris koroona pandeemia esimese laine mõju noortekeskuste tegevusele. Pandeemia tõi kaasa olulisi muutusi, sealhulgas tegevuste üleviimise sotsiaalmeediasse, kuid noorte huvi veebipõhiste tegevuste vastu oli madal ning noorsootöötajad kogesid raskusi noortega kontakti saamisel ja nende toetamisel, eriti vaimse tervise osas. Noortekeskused võtsid pandeemia ajal mitmeid tervisekaitsemeetmeid, nagu maskide kandmine ja ruumide puhastamine, ning noorsootöötajad kohanesid uue töökorraldusega, otsides loovaid lahendusi noorte toetamiseks. Digitaalsed platvormid nagu *Messenger*, *Facebook*, *Zoom Meeting* ja *Discord* võimaldasid noortekeskustel oma teenuseid kohandada ning leida lahendusi esialgsetele väljakutsetele. Selgus, et noortekeskused ja kohalikud omavalitsused pole piisavalt ettevalmistatud tulevaste kriisideks, mis rõhutab vajadust parema koostöö järele, samas noorsootöötajad on iseseisvalt püüdnud end koolitada ja valmistuda võimalikeks kriisideks.

Autor leiab, et bakalaureusetöös püstitatud eesmärk on saavutatud ja uurimusküsimustele vastused leitud.

KASUTATUD KIRJANDUS

Abbadia J. (2023.) *Kvalitatiivne vs Kvantitatiivne uuring*. Mind the Graph.

<https://mindthegraph.com/blog/et/kvalitatiivne-vs-kvantitatiivne-uuring/> (viimati vaadatud: 18.04.2024)

Czenczek- Lewandowska E., Wyszynska J., Leszczak J., Baran J., Weres A., Mazur A. & Lewandowski B. (2021) *Helth behaviours of young adults during the outbreak of the Covid-19 pandemic- a longitudinal study*. BMC Public Healty, 21(1), 1-15.

<https://bmcpublichealth.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12889-021-11140-w> (viimati vaadatud: 20.05.2024).

Digitaalne Eesti Arhiiv. (2019). *Eesti piirkondlik Areng. Noored Eestis*.

<https://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=JVestpiirkareng201903.2.1&e=-----et-25--1--txt-txIN%7ctxTI%7ctxAU%7ctxTA-----> (viimati vaadatud: 18.04.2024).

Eesti Entsüklopeedia (2011). *Tartu maakond*. Ensüklopeedia.

<http://entsyklopeedia.ee/artikkel/tartumaa4> (viimati vaadatud 17.04.2024).

European Commisison. (2020). *Study on youth work in the EU*. Avaldamata uuringuaruanne.

file:///C:/Users/User/Downloads/study%20on%20youth%20work%20in%20the%20eu-gp_daily_1_NC0221373ENC_002.pdf

Finnish Government. (2020). *Government, in cooperation with the President of the Republic, declares a state of emergency in Finland over coronavirus outbreak*.

<https://valtioneuvosto.fi/en/-/10616/hallitus-totesi-suomen-olevan-poikkeusoloissa-koronavirustilanteen-vuoksi> (viimati vaadatud: 20.05.2024).

Haridusportaal. (i.a.) *Noortekeskused*. Eesti hariduse infosüsteem.

<https://haridusportaal.edu.ee/artiklid/noortekeskused> (viimati vaadatud 17.0.2024).

International Labour Organization. (2020) . *Youth & COVID-19: Impacts on jobs, education, rights and mental well-being*.

<https://www.ilo.org/publications/youth-covid-19-impacts-jobs-education-rights-and-mental-well-being> (viimati vaadatud: 24.04.24)

Kalmus V., Masso A., Linno M. (2015) *Kvalitatiivne sisuanalüüs*. Tartu Ülikool.

<https://samm.ut.ee/kvalitatiivne-sisuanalyys/> (viimati vaadatud: 18.04.2024).

Kivimäe A., Rämmer A. & Žuravljova M. (2021). *Eriolukorra mõju avatud noorsootööle.*

Avaldamata uuringuaruanne TÜ Narva Kolledž

Kook, U. (2020) *Valitsus kuulutas välja eriolukorra.* ERR.

<https://www.err.ee/1063213/valitsus-kuulutas-valja-eriolukorra> (viimati vaadatud: 23.04.2024)

Larson, H. J., Hartigan-Go, K., de Figueiredo, A. & Ward, J.K. (2023). *Comparison of new psychiatric diagnoses among Finnish children and adolescents before and during the COVID-19 pandemic: A nationwide register-based study.* PLOS Medicine.

<https://journals.plos.org/plosmedicine/article?id=10.1371/journal.pmed.1004072> (viimati vaadatud: 24.04.24)

Lepik, K., Harro-Loit, H., Kello K., Linno., Selg M., Strömpl J. (2014). *Intervjuu.*

Andmekogumismeetodid. Sotsiaalse analüüsi meetodite ja metodoloogia õpibaas.

<https://samm.ut.ee/intervjuu> (viimati vaadatud: 25.04.24)

Lutsar I., Emor K. (2023). *COVID-19 Pandeemia analüüs ja õppetunnid.* Terviseamet.

https://www.terviseamet.ee/sites/default/files/Nakkushaigused/Trukised/covid-19_pandeemia_analuus_2023.pdf (viimati vaadatud 17.04.2024).

McArdle E. & McConville L. (2021). *At the threshold: Youth work through the COVID-19 pandemic.* Peace4Youth.

<https://cooperationireland.org/content/uploads/2020/10/At-the-Threshold-youth-work-through-the-COVID-19-pandemic.pdf> (viimati vaadatud: 17.05.2024)

Paabort H. (2015) *Miks meile noortekeskused?* Eesti Noortekeskuste Ühenduse Blogi.

<https://eestiank.blogspot.com/2015/01/miks-meile-noortekeskused.html> (viimati vaadatud: 17.04.2024)

Paabort H. (i.a.) *Noortekeskuste loomine.* Avatud Noortekeskus.

<https://www.ank.ee/avaleht/images/dokumendid/noortekeskus/ajalugu.pdf> (viimati vaadatud: 23.04.2024)

Rämmer, A. (2014) *Valimi moodustamine.* Tartu Ülikool. <https://samm.ut.ee/valimid/> (viimati vaadatud: 18.05.2024)

Rämmer, A.; Kivimäe, A. & Žuravljova, M. (2020). Kui palju mõjutas eriolukord noorsootööd avatud noortekeskustes? *Mihus: Eesti Noortevaldkonna ajakiri*, 31,

<https://mihus.mitteformaalne.ee/kui-palju-mojutas-eriolukord-noorsootood-avatud-noortekeskustes/> (viimati vaadatud: 24.04.2024)

Statistikaamet. (i.a.). *Noorteseire. Juhtimislaud.*

<https://juhtimislaud.stat.ee/et/noorteseire-6/kogu-eeesti-1> (viimati vaadatud: 17.04.2024).

Statistikaamet. (i.a.). *Piirkonna statistika. Avasta statistikat.*

<https://www.stat.ee/et/avasta-statistikat/piirkonnad> (viimati vaadatud: 17.04.2024)

Tartumaa Noorsootöötajate Ühendus (i.a.) *Noortekeskused Tartumaal.* TN Ühendus.

<https://tnuhendus.ee/noortekeskused/> (viimati vaadatud: 17.04.2024).

Taru M., Pilve E. & Kaasik P. (2015) *Noorsootöö Eestis 19. sajandi keskpaigast kuni 21. sajandi esimese kümnendi lõpuni.* Menu Kirjastus.

UNFPA . (2021). *Maternal and Neonatal Health Profile: Ethiopia.*

https://lac.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/s2100284_es.pdf (viimati vaadatud: 24.04.24)

Vabariigi Valitsus. (2020). *Eriolukord Eestis.*

<https://web.archive.org/web/20200926032819/https://www.valitsus.ee/et/eriolukord-eeesti>

(viimati vaadatud: 25.04.24)

Lisa - intervjuuküsimused

I osa Noortekeskuste tegevus koroona pandeemia esimese laine ajal

1. Kui kaua olete noortekeskuses töötanud?
2. Millises noortekeskuses te töötasite koroona pandeemia puhkemise ajal 2020 aasta kevadel? Millised olid tollal teie tööülesanded?
3. Kuidas muutis koroona pandeemia esimene laine selle noortekeskuse tegevust? Kui ootamatu see teie jaoks oli? Millised tegevused selle ajal katkesid ja millised jätkusid?
4. Millised muutused leidsid aset jätkuvate tegevuste läbiviimises?
5. Kas käivitasite eriolukorras oma noortekeskuses noortele tegevusi, mis olid uued teie keskuses? Kas teie keskuse noorsootöötajatele anti eriolukorra ajal keskuse pidajate või omanike poolt ülesandeid, mis ei mahu avatud noorsootöö määratluse alla (suunati tööle mujale)?
6. Milline oli noorte huvi teie poolt noortele eriolukorra ajal pakutavate tegevuste vastu?
7. Kas tahaksite mainida tegevusi, mille osutamist oleksite pidanud vajalikuks, kuid mida ei õnnestunud pakkuda?
8. Kas oli tegevusi, mille vastu noored tundsid huvi, kuid mida noortekeskus ei saanud pakkuda?
9. Milliseid probleeme tekkis tegevuste osutamisega ja kuidas need lahendati? Kellelt saite tegevuste osutamisel tuge?

II osa Tehniliste lahenduste abil osutatavad tegevused pandeemia ajal

10. Kas koroona pandeemia ajal viidi tegevusi läbi ka distantsilt tehniliste lahenduste abil?
11. Milliseid tehnilisi lahendusi kasutasite eriolukorra ajal noorsootöö tegevuste korraldamiseks? Millised digitaalsed lahendused ja platvormid aitasid noortekeskustel oma teenuseid kohandada ja noorteni jõuda? Millistega neist oli hea töötada ja millistega mitte?
12. Millised raskused selle käigus ilmnid ja kuidas need ületasite? Kas midagi oli lihtsam?
13. Kuidas hindaksite oma töökoormust sellel ajal – kas see muutus?

III osa Töötajate ja noorte tervise kaitsmine pandeemia ajal

14. Milliseid meetmeid võtsid noortekeskused, et kaitsta noorte ja töötajate tervist kriisi ajal?
Kuidas hindate nende tulemuslikkust?
15. Kuidas kaitsesid teie noortekeskuse töötajad ise oma tervist pärast koroonapandeemia puhkemist? Ja kuidas kaitsesid oma tervist noored? Kas kasutati ka teisi meetmeid lisaks noortekeskuste poolt ette võetutele? Kas teil on teadmisi sellest, kuidas kaitsti töötajate ja noorte tervist teistes noortekeskustes?
16. Kuidas on teie noortekeskus valmistunud võimalikeks kriisideks tulevikus?
17. Kuidas muutis koroonapandeemia teie kollektiivis tööõhkkonda?
18. Kas koroonapandeemia tekitas teie noortekeskuse töötajates stressi või mõjutas muul moel peale inimeste koroonasse haigestumise nende tervist?